C/2026/3687

2026.8.5.

P10_TA(2026)0008

A Bíróság véleményének kikérése a javasolt EU–Mercosur partnerségi megállapodás és ideiglenes kereskedelmi megállapodás Szerződésekkel való összeegyeztethetőségéről

Az Európai Parlament 2026. január 21-i állásfoglalása a Bíróság véleményének kikéréséről azzal kapcsolatban, hogy az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti javasolt partnerségi megállapodás, valamint az egyrészről az Európai Unió, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti javasolt ideiglenes kereskedelmi megállapodás összeegyeztethető-e a Szerződésekkel (2026/2560(RSP))

(C/2026/3687)

Az Európai Parlament,

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti javasolt partnerségi megállapodásra (12450/2025),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti javasolt ideiglenes kereskedelmi megállapodásra (12419/2025),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti partnerségi megállapodás Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatra (COM(2025)0357),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti ideiglenes kereskedelmi megállapodás Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozatra irányuló javaslatra (COM(2025)0339),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió és tagállamai, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti partnerségi megállapodás Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozattervezetre (12443/2025),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti ideiglenes kereskedelmi megállapodás aláírásáról és ideiglenes alkalmazásáról szóló, 2026. január 9-i tanácsi határozattervezetre (12417/1/2025 REV 1),

— tekintettel az egyrészről az Európai Unió, másrészről a Déli Közös Piac, az Argentin Köztársaság, a Brazil Szövetségi Köztársaság, a Paraguayi Köztársaság és az Uruguayi Keleti Köztársaság közötti ideiglenes kereskedelmi megállapodás Európai Unió nevében történő megkötéséről szóló tanácsi határozattervezetre (12418/1/2025 REV 1),

— tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés (EUSZ) 3. cikkének (5) bekezdésére, 4. cikkének (3) bekezdésére, 10. cikkének (3) bekezdésére, 13. cikkének (2) bekezdésére és 21. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződés (EUMSZ) 218. cikkére és különösen annak (2), (4), (5), (6), (8), (10) és (11) bekezdésére,

— tekintettel az EUMSZ 11., 168., 169., 171. és 191. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: a Charta) 35., 37. és 38. cikkére,

— tekintettel az Európai Unió és a Mercosur négy alapító tagja – Argentína, Brazília, Paraguay és Uruguay – közötti megállapodásra vonatkozó, 1999. évi tanácsi tárgyalási irányelvekre (a továbbiakban: az 1999. évi tárgyalási irányelvek),

— tekintettel az Európai Unió és a Mercosur négy alapító tagja – Argentína, Brazília, Paraguay és Uruguay – közötti, 2019-ben megtárgyalt elvi megállapodásra, valamint annak új és felülvizsgált fejezeteire, jegyzőkönyveire és mellékleteire,

— tekintettel az Európai Unió Bíróságának (EUB) az egyrészről Kanada, másrészről az Európai Unió és tagállamai közötti átfogó gazdasági és kereskedelmi megállapodásról (CETA) szóló, 2019. április 30-i 1/17. sz. véleményére, valamint az EUB-nak az Európai Unió és a Szingapúri Köztársaság közötti szabadkereskedelmi megállapodásról szóló, 2017. május 16-i 2/15. sz. véleményére,

— tekintettel az Európai Parlament és az Európai Bizottság közötti kapcsolatokról szóló keretmegállapodásra ([1]), és különösen annak a nemzetközi megállapodásokról szóló 23–29. pontjaira,

— tekintettel az uniós kereskedelmi megállapodások megtárgyalásáról és megkötéséről szóló, 2018. május 22-i tanácsi következtetésekre (a továbbiakban: a 2018. évi tanácsi következtetések) és különösen azok (3) bekezdésére,

— tekintettel eljárási szabályzata 117. cikkének (6) bekezdésére,

A. mivel 2019-ben a Bizottság elvi megállapodást tett közzé, amelyben összefoglalta „az EU–Mercosur társulási megállapodás kereskedelmi részének tárgyalási eredményeit”; mivel 2024 decemberében a Bizottság bejelentette, hogy lezárta az EU–Mercosur megállapodásról szóló tárgyalásokat; mivel 2025. szeptember 3-án a Bizottság két párhuzamos jogi szövegként terjesztette elő az EU–Mercosur megállapodást, vagyis az EU–Mercosur partnerségi megállapodást (EU-Mercosur Partnership Agreement – EMPA) és az ideiglenes kereskedelmi megállapodást (Interim Trade Agreement – ITA), és benyújtotta javaslatait a Tanácsnak az EMPA aláírására és megkötésére; mivel az EMPA vegyes keretmegállapodás, amelynek teljes körű hatálybalépéséhez a Tanács egyhangú jóváhagyása, a Parlament egyetértése és mind a 27 tagállam általi megerősítése szükséges; mivel az ITA csak azokra a rendelkezésekre terjed ki, amelyek az EU kizárólagos hatáskörébe tartoznak, és hatálybalépéséhez elegendő mindössze a minősített többség a Tanácsban, valamint a Parlament egyetértése;

B. mivel az 1999. évi tárgyalási irányelvek alapját képező, a régiók közötti 1995. évi együttműködési keretmegállapodást annak preambulumában „a régiók közötti társulási megállapodásról szóló tárgyalások előfutáraként” mutatták be, amelynek célja „a régiók közötti társulás létrehozását lehetővé tevő feltételek előkészítése”;

C. mivel az 1999. évi tárgyalási irányelvek felhatalmazást adtak a Mercosur-országokkal kötendő társulási megállapodásra irányuló tárgyalásokra, a megállapodáshoz a Tanácson belül egyhangú döntést és a nemzeti parlamentek általi megerősítést írva elő; mivel sem az ITA hatálya, sem annak a tagállamok vétójogára gyakorolt

([1]) HL L 304., 2010.11.20., 47. o., ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_interinstit/2010/1120/oj.

következményei nem voltak előre láthatók e megbízatás kiadásakor és elfogadásakor; mivel a Tanács 2018. évi következtetéseiben megerősítette álláspontját, és kijelentette, hogy „[a] Tanács hatásköre dönteni arról, hogy ezen az alapon megkezdődjenek-e a tárgyalások. Szintúgy a Tanács hatásköre eseti alapon dönteni arról, hogy kettéválaszt-e kereskedelmi megállapodásokat. Helyénvaló, hogy a társulási megállapodások – tartalmuktól függően – vegyesek legyenek. Azok a megállapodások, amelyekről jelenleg tárgyalások folynak, például Mexikóval, a Mercosurral és Chilével, vegyesek maradnak"; mivel a 2019 júliusában elvben elfogadott EU–Mercosur kereskedelmi megállapodás az EU–Mercosur társulási megállapodásra is hivatkozik; mivel az 1999. évi tárgyalási irányelvektől és a 2018. évi tanácsi következtetésektől való eltérés összeegyeztethetetlennek tekinthető az uniós joggal;

D. mivel különböző tagállamok nemzeti parlamentjei erre irányuló állásfoglalások elfogadása révén már jelezték, hogy ellenzik az EU–Mercosur megállapodás megerősítését; mivel az EU–Mercosur megállapodás két külön jogi szövegre, nevezetesen az EMPA-ra és az ITA-ra való szétválasztása megkerüli a nemzeti parlamentek azon jogát, hogy megerősítsék az ITA-t; mivel a demokratikus elszámoltathatóság biztosítása érdekében a folyamat minden szakaszában fontos biztosítani a polgárokkal, az Európai Parlamenttel, a nemzeti és regionális parlamentekkel, a civil társadalommal és más érdekelt felekkel folytatott tényleges konzultációt;

E. mivel az ITA 21. fejezete 21.4 cikkének b) pontja és 1. fejezete 1.3. cikkének k) pontja egy újonnan kialakított, „az egyensúly helyreállítását célzó mechanizmust vagy záradékot" vezet be, amely lehetővé teszi az egyik fél számára, hogy kártérítést követeljen, ha „a másik fél által alkalmazott intézkedés a felek közötti kereskedelmet hátrányosan érintő módon hatálytalanítja vagy lényegesen gyengíti az érintett rendelkezésekből adódó előnyeit, függetlenül attól, hogy az ilyen intézkedés ellentétes-e az e megállapodás rendelkezéseivel, kivéve, ha erről kifejezetten másképp rendelkeznek"; mivel e mechanizmus célja, hogy kompenzálja a kereskedelmi partnerek jogszabályainak vagy gyakorlatának gazdasági hatását, még akkor is, ha azok nem sértik a megállapodás rendelkezéseit; mivel például az ITA 21. fejezetének 21.20. és 21.21. cikke előírja, hogy az ellenintézkedést csak akkor függesztik fel, ha a szóban forgó intézkedést „a hatálytalanítás vagy a lényeges gyengítés megszüntetése érdekében [visszavonták] vagy [módosították]"; mivel ezt a mechanizmust a Mercosur-országok arra használhatják, hogy nyomást gyakoroljanak az EU-ra, hogy tartózkodjon az éghajlat- és környezetvédelemmel, az élelmiszer-biztonsággal vagy bizonyos növényvédő szerek betiltásával kapcsolatos jogszabályok és egyéb intézkedések elfogadásától vagy végrehajtásától;

F. mivel az egyensúly helyreállítását célzó záradék időbeli hatályának brazil kormány általi értelmezése eltér a Bizottság értelmezésétől, mivel Brazília úgy véli, hogy az egészen 2019-ig nyúlik vissza;

G. mivel ez a záradék szélesebb körű, mint az EU által kötött korábbi szabadkereskedelmi megállapodásokban található meglévő záradékok, és hatályát és tartalmát tekintve eltér az Általános Vám- és Kereskedelmi Egyezményben (GATT) és a WTO vitarendezési egyetértése 26. cikkének (1) bekezdésében meghatározott záradéktól; mivel a GATT-ban foglalt, az egyensúly helyreállítását célzó záradékot soha nem alkalmazták a fenntartható fejlődésre vonatkozó jogszabályokkal szemben, feltehetően azért, mert az ilyen jogszabályok a GATT XX. cikkében foglalt általános kivételek hatálya alá tartoznak;

H. mivel annak lehetősége, hogy a Mercosur-országok kompenzációban részesüljenek az uniós fenntarthatósági intézkedések kereskedelmi hatásai miatt, arra ösztönözheti az uniós társjogalkotókat, hogy tartózkodjanak az ilyen intézkedések elfogadásától, és gyakoroljanak nyomást a Bizottságra a jelenlegi jogszabályok visszavonása, módosítása vagy végrehajtásának leállítása érdekében; mivel a mechanizmus hatással lehet különösen azokra a jogszabályokra, amelyek célja a Charta és a Szerződésben foglalt, az uniós jogrend alapját képező elvek által védett jogok megőrzése;

I. mivel jelentős szabályozási különbségek vannak az EU és a Mercosur-országok között az élelmiszer-termelés, valamint az egészségügyi és állategészségügyi előírások tekintetében; mivel az EU–Mercosur megállapodás csökkenti a Mercosurból származó mezőgazdasági behozatalra vonatkozó ellenőrzési és kontrollintézkedéseket; mivel az ITA egészségügyi és növényegészségügyi intézkedésekről szóló 6. fejezete számos olyan intézkedést tartalmaz, amelyek gyengítik a meglévő ellenőrzési mechanizmusokat; mivel e fejezet 6.12. cikkének (2) bekezdésével összhangban egészségügyi és növényegészségügyi intézkedések csak akkor elfogadhatók, ha ideiglenesek, és „észszerű határidőn belül" felülvizsgálják azokat; mivel az uniós jog szerint az elővigyázatosság elvének alkalmazása nem függ ilyen követelménytől;

J. mivel az ITA kereskedelemről és fenntartható fejlődésről szóló 18. fejezete az elővigyázatosság elvének alkalmazását olyan helyzetekre korlátozza, ahol fennáll a „súlyos környezetkárosodás veszélye vagy a munkahelyi egészséget és biztonságot fenyegető kockázat”; mivel ezek a korlátozások az egészség-, a fogyasztó- és a környezetvédelem szintjének csökkenését eredményezhetik az EU-ban; mivel az EU elővigyázatossági elve alapján engedélyezett jelenlegi uniós intézkedések választottbírói testület előtt megtámadhatók lennének, és kártérítést indokolhatnának;

1. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az EU–Mercosur megállapodás EMPA-ra és ITA-ra való kettéválasztása összeegyeztethetetlen lehet az EUMSZ 218. cikkének (2) és (4) bekezdésével, továbbá a hatáskör-átruházás elvével, valamint az intézményi egyensúly és a lojális együttműködés EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében és 13. cikkének (2) bekezdésében foglalt elvével; aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy a Tanács által kiadott tárgyalási iránymutatásokat esetleg nem tartják tiszteletben, és hogy ez hatással lehet a Tanács szavazási szabályaira, és megakadályozhatja, hogy a nemzeti parlamentek jogszerűen véleményt nyilvánítsanak a megállapodásról;

2. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az EU–Mercosur-megállapodásban előírt, az egyensúly helyreállítását célzó mechanizmus összeegyeztethetetlen lehet legalább az EUMSZ 11., 168., 169. és 191. cikkével, valamint a Charta 35., 37. és 38. cikkével, és veszélyeztetheti az EU azon képességét, hogy fenntartsa az uniós jogrend autonómiáját;

3. aggodalmát fejezi ki amiatt, hogy az EMPA és az ITA veszélyeztetheti az elővigyázatosság elvének alkalmazását, ami összeegyeztethetetlenséget eredményezhet legalább az EUMSZ 168., 169. és 191. cikkével, valamint a Charta 35., 37. és 38. cikkével; aggodalmát fejezi ki amiatt is, hogy az elővigyázatosság elvét hátrányosan érintheti a választottbírói testület számára adott, az elővigyázatosság elve EU általi alkalmazásának értékelésére vonatkozó felhatalmazás;

4. úgy határoz, hogy az EUMSZ 218. cikkének (11) bekezdésével összhangban kikéri a Bíróság véleményét a javasolt megállapodás, valamint az EMPA-nak és az ITA-nak az EU nevében történő javasolt megkötése, és a megkötés érdekében követett eljárás Szerződésekkel való összeegyeztethetőségéről;

5. utasítja elnökét, hogy mihamarabb tegye meg a szükséges intézkedéseket a Bíróság véleményének kikérése érdekében és tájékoztatásul továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak és a Bizottságnak.